Měnové podmínky

- ***Dynamika peněžní zásoby zhruba stejná jako ve stejném období roku 2008***

Zásoba peněz v české ekonomice se meziročně zvýšila o 7,1 % na 2 633,5 mld. Kč, tedy nepatrně rychleji než ve stejném období roku 2008 (+6,7 %). Během 2. čtvrtletí 2009 však její dynamika mírně klesala (z +9,1 % v březnu 2009). Měnové podmínky působily expanzivně, protože nominální HDP klesl meziročně o 1,6 %. V období ekonomického poklesu ztratily na tempu úvěry podnikům a domácnostem (+7,3 % proti +23,7 % ve stejném období roku 2008), stimuly a protikrizovými opatřeními vyvolaný výrazný deficit státních financí zvýšil čistý úvěr centrální vlády o 147 %.

- ***Úvěry domácnostem už téměř dosáhly objemu úvěrů podnikům***

O meziroční nárůst domácích úvěrů se postaraly především půjčky vládnímu sektoru. Ty se z relativně příznivého vývoje letních měsíců roku 2008 ocitly znovu v čisté úvěrové pozici, když zejména úvěry centrální vládě vzrostly meziročně z 67 na 166 mld. Kč. Dále rostly i úvěry domácnostem (o 17 % na 933 mld. Kč). Mírný pokles úvěrů firmám (o 0,5 % na 975 mld. Kč) vedl k nárůstu úvěrů oběma sektorům o 129 mld. Kč. Jejich objem se přiblížil hranici 2 bil. Kč. Z ostatních položek čistých domácích aktiv posílil kapitál a rezervy o 119 mld. na 228 mld. Kč.

V mezičtvrtletním vyjádření dochází k úbytku úvěrů podnikům již třetí čtvrtletí v řadě. Zatímco ve 2. čtvrtletí 2008 poskytl bankovní sektor firmám proti předchozímu čtvrtletí o 62 mld. Kč více, ve stejném období 2009 o 15 mld. Kč méně. Naopak úvěry domácnostem každé čtvrtletí rostly, ovšem podstatně pomaleji – zatímco úvěry na spotřebu stouply koncem června 2008 proti stejnému období předchozího roku o 25 %, koncem června 2009 o 18,6 %. U úvěrů na bydlení, tvořících zhruba 70 % celkových úvěrů domácnostem, klesla dynamika z 31,3 % na 15,7 %. V objemech byl přírůstek úvěrů tomuto segmentu např. ve srovnání s přírůstkem za 4. čtvrtletí 2007 jen asi poloviční.

- ***Domácnosti navýšily své celkové vklady, peníze na depozitních účtech firem dále klesly***

Při výrazném růstu vkladů s výpovědní lhůtou a zesilujícím poklesu vkladů s dohodnutou splatností stouply v úhrnu vklady podniků a domácností meziročně o 50 mld. Kč, tj. +4,9 %, což bylo více než ve stejném období roku 2008 (+2,9 %). Firmy čerpají peníze ze svých běžných účtů, ale dynamika poklesů od počátku roku neakcelerovala. Novým jevem byl i pokles termínovaných vkladů firem dokládající „finanční nouzi“ při omezování úvěrů od bank.

Přesun peněz domácností z termínovaných vkladů (meziročně -16,8 %, tj. o 70 mld. Kč) ve prospěch vkladů s výpovědní lhůtou (+36,7 %, tj. o 122 mld. Kč) a netermínovaných vkladů (+15,2 %, tj. o 102 mld. Kč) nabral proti stejnému období roku 2008 na obrátkách – v úhrnu se tyto typy úspor domácností zvýšily o 154 mld. Kč. Přírůstek byl významnější než ve stejném období roku 2008 (110 mld. Kč), ovšem nižší než rekordní meziroční změna v 1. čtvrtletí 2009 (170 mld. Kč).

- ***Bankovní marže v nových obchodech s domácnostmi výrazně vzrostly na rekordní úroveň***

Úrokové míry z vkladů nefinančních podniků v nových obchodech prudce klesaly od října 2008 (3,24 %) do června 2008 (1,33 %) a dosáhly téměř stejné úrovně jako zpravidla nižší sazby u vkladů domácností (1,23 % p. a.). V nových úvěrových obchodech však velmi prudce (o 2 p. b.) vzrostly sazby pro domácnosti (13,94 %) na nejvyšší úroveň od roku 2004. Firmám naopak banky úvěry zlevňovaly (4,42 %, tj. o 1 p. b.). Dopad do marží bank byl tak velmi významný – u obchodů s domácnostmi (12,72 p. b.) dosáhly marže nejvyšší úrovně od ledna roku 2004, od kdy jsou k dispozici statistiky ČNB. V korporátních obchodech se marže (3,19 p. b.) pohybovaly zhruba na úrovni druhého pololetí roku 2006.

- ***Čistá zahraniční aktiva stoupla***

Čistá zahraniční aktiva se meziročně zvýšila o 63 mld. Kč na 976 mld. Kč při významně oslabujícím trendu vývoje směnného kurzu koruny k hlavním měnám od poloviny roku 2008 do února 2009 - za tu dobu čistá zahraniční aktiva stoupla o 135 mld. Kč - a následném postupném posilování.